

**Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Universiteti**

Təsdiq edirəm
Tədris məsələləri üzrə prorektor v.i.e:

dos. Zaur Məmmədov
"_____" _____ 2025-ci il

Fənn sillabusu

İxtisas: 050809-Turizm bələdçiliyi

Fakültə: İqtisadiyyat və idarəetmə

Kafedra: Pedaqogika, psixologiya və incəsənət

I. Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: Təsviri incəsənət.

Fənn proqramı: "Pedaqogika, psixologiya və incəsənət" kafedrasının 14 fevral 2024-cü il tarixli iclasında müzakirə edilərək təsdiq edilmişdir (Protokol N 7)

Kodu: İPF-B04

Tədris ili : I (2025-2026). Semestr: II

Tədris yükü cəmi: 120 saat. Auditoriya saati- 45 (30 saat mühazirə, 15 saat praktik məşğələ).

AKTS üzrə kredit: 4 kredit

II. Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, elmi dərəcəsi və elmi adı: b/m Dadaşova Aytən Natiq qızı

Kafedranın ünvanı: Lənkəran şəhəri., Ə. Məmmədov k.19. 2-ci korpus

E-mail ünvanı: dadashzade.a.n@gmail.com

III. Təvsiyə olunan dərsliklər, dərs vəsaitləri və metodik vəsaitlər:

1. Тельман Ибрагимов . "Петроглифы Гобустана. Суть феномена"
2. Telman İbrahimov " Fuad Əbdürrəhmanov" həyat və yaradıcılığı. Sərvət, Bakı-2013.
3. Rasim Əfəndi " Azərbaycan incəsənəti ". Bakı-2007
4. Samirə Bağırzadə "İncəsənət tarixi". Bakı-2012
5. Sevil Kərimova " Təsviri incəsənət əsərlərinin tarixinin müəyyənləşdirmə metodları "
6. Sevil Kərimova " Dekorativ tətbiqi sənət "
7. Gülnarə Qəzənfər qızı Qənbərova " Naxçıvan şəhər məhəllələrinin memarlığı "
8. Gülnarə Qəzənfər qızı Qənbərova " XII-XX əsrlər Naxçıvan şəhərinin dini memarlıq abidələri-məscidlər."
9. Azərbaycan dövlət mədəniyyət və incəsənət universiteti " Mədəniyyət dünyası ". Bakı-2020.
10. Telman İbrahimova " Lahıç misgərliyi ".
11. Azərbaycan tarixi muzeyi. Bakı-2007

IV. Prerekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün öncədən başqa fənnin tədrisinə ehtiyac yoxdur.

V. Korekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxta başqa fənlərin də tədris olunmasına zərurət yoxdur.

VI. Fənnin təsviri və məqsədi:

Təsviri İncəsənətin tarixi, növ və janırları haqqında geniş məlumat verilməli. Görkəmli dünya və yerli sənətkarların həyat və yaradıcılığını, məşhur əsərlərini tanıtmaq. Dünya memarlığını, memarlıq üslublarına aid abidələri tanıyıb fərqləndirmək.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII Qiymətləndirmə:

Tələbələrin biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal seminarın nəticələrinə görə və 30 bal kollokviumların nəticələrinə görə.

Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzər alınır.

İmtahan билетinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir.

Hər sual 10 bala qədər qiymətləndirilir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal- tələbə keçilmiş materialı dərinədən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.
- 9 bal-tələbə keçilmiş materialı tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açə bilir.
- 8 bal-tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
- 7 bal- tələbə keçilmiş materialı başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırə bilmir
- 6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür.
- 5 bal-tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.
- 4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;
- 3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırə bilmir;
- 1-2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.
- 0 bal- suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur.

Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında)

№	Bal	Qiymət	
		Sözlə	Hərflə
1.	91-100	əla	A
2.	81-90	çox yaxşı	B
3.	71-80	yaxşı	C
4.	61-70	kafi	D

5.	51-60	qənaətbəxş	E
6.	50 və ondan aşağı	qeyri-kafi	F

IX. Davranış qaydalarının pozulması: Tələbə Universitetin daxili nizam-intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülməkdir.

X. Təqvim-mövzu planı: 45 saat (30 saat mühazirə, 15 saat seminar)

No	Keçilən mühazirə mövzularının məzmunu	Müh.	Sem.
1	Mövzu: Təsviri incəsənət tarixi haqqında ilkin anlayış. Plan: 1. Təsviri sənət incəsənətin qədim növlərindən biri kimi. 2. Təsviri incəsənətin yaranması haqqında nəzəriyyələr.	2	2
2	Təsviri incəsənətin növ və janrları ilə tanışlıq. Plan: 1. Təsviri incəsənətin növləri. 2. Təsviri incəsənətin janrları.	2	
3	Mövzu: Təsviri incəsənətin növü: Qrafika Plan: 1. Qrafika: onun mahiyyəti, növləri və tarixi. 2. Məşhur qrafika ustaları. 3. Qobustan qaya rəsmləri.	2	2
4	Mövzu: Təsviri incəsənətin növü: Rəngkarlıq Plan: 1. Rəngkarlığın yaranma və inkişaf tarixi. 2. Azərbaycanın tanınmış rəssamları. 3. Yüksək İtalyan rəngkarlığı. İntibah dövrü.	2	2
5	Mövzu: Monumental rəngkarlığın növləri. Plan: 1. Vitraj tarixi və texnikası. 2. Freska tarixi və texnikası. 3. Mozaika tarixi və texnikası.	2	2
6	Mövzu: Təsviri incəsənət növü: Heykəltəraşlıq Plan: 1. Heykəltəraşlığın tarixi. 2. Heykəltəraşlığın növ və çeşidləri. 3. Tanınmış yerli və dünya heykəltəraşları.	2	
7	Mövzu: Heykəltəraşlığın növləri. Plan: 1. Monumental heykəltəraşlıq. 2. Dekorativ heykəltəraşlıq.	2	2
8	Mövzu: Təsviri incəsənətin növü: memarlıq Plan: 1. Memarlığın tarixi. 2. Qədim dünya memarlığı. 3. Görkəmli memarlar: memar Əcəmi Naxçıvani və memar Sinan.	2	
9	Mövzu: Memarlıq üslubları və onlara aid memarlıq abidələri. Plan: 1. Antik üslub. 2. Bizans üslub. 3. Roman üslubu. 4. Qotik üslub. 5. İntibah üslubu. 6. Barokko üslubu. 7. Rokoko üslubu. 8. Eklektika üslubu. 9. Modern üslubu.	4	2
10	Mövzu: Azərbaycan memarlıq məktəbləri və onlara aid memarlıq abidələri. Plan: 1. Aran məktəbi 2. Şirvan- Abşeron məktəbi. 3. Naxçıvan məktəbi. 4. Təbriz məktəbi.	4	2

11	Movzu: Təsviri incəsənətin növü: Dekorativ tətbiqi sənət. Plan: 1. DTS yaranma tarixi. 2. DTS növləri.	2	
12	Movzu: Dekorativ tətbiqi sənət növləri. Plan: 1. Xalçaçılıq sənəti və xalçaçılıq məktəblərinin fərdi xüsusiyyətləri. 2. Xalçaçı rəssamlar: Lətif Kərimov, Eldar Mikayılzadə, Kamil Əliyev. 3. Keramika sənəti və inkişaf tarixi. 4. Bədii meta (zərgərlik, misgərlik). 5. Bədii şüşə sənəti və inkişaf tarixi.	4	1
	Cəmi: 45 saat	30s	15s

XI. Fənn üzrə tələblər, tapşırıqlar: Təsviri sənətin növlərini tanımalı, memarlıq abidələrinin dövrlərini, üslub və xüsusiyyətlərini fərqləndirməyi bacarmalıdır. Müqayisə, fərqləndirmə, ümumiləşdirmə və ziddiyyətləri görmə bacarığı formalaşmalıdır.

XII. Fənn üzrə təlimin nəticələri:

- Təsviri növlərinin xarakterik cəhətlərini şərh edir
- Memarlıq əsərlərinin kompozisiya təhlilini müəyyənləşdirir;
- Memarlıq üslublarının özünəməxsus xüsusiyyətlərini fərqləndirir;
- Təsviri sənətdə kompozisiya, ritm, faktura, məkan və işıq-kölgə anlayışlarını fərqləndirir;
- Avropa və Azərbaycan təsviri sənətini əhatə edən dövrlərin xüsusiyyətlərini və rəssamların əsərlərindəki üslub və kompozisiya həllini fərqləndirir;

XIII. İmtahan sualları:

1. Təsviri sənət incəsənətin qədim növlərindən biri kimi.
2. Təsviri incəsənətin yaranması haqqında nəzəriyyələr.
1. Təsviri incəsənətin janırları.
2. Təsviri incəsənətin növləri.
3. Qrafika: onun mahiyyəti, növləri və tarixi.
4. Məşhur qrafika ustaları.
5. Qobustan qaya rəsmləri.
6. Rəngkarlığın yaranma və inkişaf tarixi.
7. Azərbaycanın tanınmış rəssamları.
8. Yüksək İtalyan rəngkarlığı. İntibah dövrü.
9. Vitraj, freska, mozaika texnikası.
10. Heykəltəraşlığın tarixi.
11. Heykəltəraşlığın növ və çeşidləri.
12. Tanınmış yerli və dünya heykəltəraşları.
13. Monumental heykəltəraşlıq.
14. Dekorativ heykəltəraşlıq.
15. Memarlığın tarixi.
16. Qədim dünya memarlığı.
17. Görkəmli memarlar: memar Əcəmi Naxçıvanı və memar Sinan.
18. Antik üslub.
19. Bizans üslub.
20. Roman üslubu.
21. Qotik üslub.
22. İntibah üslubu.
23. Barokko üslubu.
24. Rokoko üslubu.
25. Eklektika üslubu.
26. Modern üslubu.
27. Aran məktəbi.
28. Şirvan- Abşeron məktəbi.
29. Naxçıvan məktəbi.
30. Təbriz məktəbi.
31. DTS yaranma tarixi və növləri.
32. Xalçaçılıq sənəti və xalçaçılıq məktəblərinin fərdi xüsusiyyətləri.
33. Xalçaçı rəssamlar: Lətif Kərimov, Eldar Mikayılzadə, Kamil Əliyev.
34. Keramika sənəti və inkişaf tarixi.
35. Bədii meta (zərgərlik, misgərlik).

XIV: Kollokvium sualları:

I Kollokvium sualları:

1. Təsviri incəsənətin yaranması haqqında nəzəriyyələr.
2. Təsviri incəsənətin janırları.
3. Qrafika: onun mahiyyəti, növləri və tarixi.
4. Qobustan qaya rəsmləri.
5. Rəngkarlığın yaranma və inkişaf tarixi.
6. Azərbaycanın tanınmış rəssamları.
7. Yüksək İtalyan rəngkarlığı. İntibah dövrü.
8. Vitraj tarixi və texnikası.
9. Freska tarixi və texnikası.
10. Mozaika tarixi və texnikası.

II Kollokvium sualları:

1. Heykəltəraşlığın növ və çeşidləri.
2. Monumental heykəltəraşlıq.
3. Qədim dünya memarlığı.
4. Görkəmli memarlar: memar Əcəmi Naxçıvani və memar Sinan.
5. Antik və bizans üslublarının fərqi.
6. Roman və qotik üslublarının fərqi.
7. İntibah üslubu.
8. Barokko və rokoko üslublarının fərqi.
9. Aran, Şirvan- Abşeron memarlıq məktəbləri.
10. Naxçıvan və Təbriz memarlıq məktəbləri.

“Təsviri incəsənət” fənninin sillabusu 050119- “Turizm bələdçiliyi” ixtisası (proqramı) üzrə tədris planı və fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir. Sillabus “Pedaqogika, psixologiya və incəsənət” kafedrasının 12 sentyabr 2025-ci il tarixli iclasında (protokol №01) müzakirə edilərək təsdiq edilmişdir.

Fənn müəllimi:

b\m. A.N.Dadaşova

Kafedra müdiri:

dos. A.X.Əliyev